30-9-99

'కమల' వికసనంలో ఎవరి చేయి ఎంత?

మనదేశంలో ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్య మంటే ఎన్నడయినా అసహ్యం ఏర్పడితే దానికి బాధ్యులు నక్సలైట్లు కారు, ఏ తీవ్రవాదులూ కారు. ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిండుగా వాడుకుని దానివల్ల అందరికంటె ఎక్కువ ప్రయోజనం పొందిన నాయకులే బాధ్యులవుతారు. కానీ ఆ దుర్దినం వస్తే దానిని వాడుకొని మళ్లీ ప్రయోజనం పొందడానికి ఈ నాయకులే తయారుగా ఉంటారు.

బాలగోపాల్

'ఇంత అనూహ్యమైన ఎన్నికలను గతంలో ఎప్పుడూ చూడలేదు' అన్న మాట ఈమధ్య చాలావంంది నోళ్లలో విన్నాం. భవిష్యత్తులో చూడబోమని ప్రకటించే సాహసం ఎవరూ చేయడంలేదనుకోండి. మన రాజకీయాలు ఒక జారుడుబండ మీదుగా కిందికి జారుతున్నాయి కాబట్టి రేపటి పతనం ఇంకా తీవ్రంగా ఉండబోతుందని మనకు ప్రతీరోజూ తెలుసును.

నాయకులు, పార్టీలు ఒకరిమీద ఒకరు ఇష్టమొచ్చిన ఆరోపణలు చేసుకోవడం రోజూ చూస్తున్నాం, వింటున్నాం. మామూలుగా పార్టీల కిందిస్థాయి కార్యకర్తలు తిట్టుకునే తిట్లు ప్రధానమంత్రులు, ప్రధానమంత్రులు కాగోరేవారు ప్రయోగిస్తున్నారు.

బతుకు భారంగా తయారయిన సగటు భారతీయులకిది టిక్కెట్‌లేని వినోదం అయిపోయింది. ఏరోజుకారోజు ఇది ఫ్రీయేగానీ నిజానికి చాలా ఖరీదయిన వినోదం అని పత్రికలు అప్పుడప్పుడు సంపాదకీయాలు రాస్తుంటాయి. వాళ్లు రోజుకొక యాభై పంక్తులో వంద పంక్తులో గంభీరంగా రాయాలి కాబట్టి రాస్తున్నారు లెమ్మని సరిపెట్టుకుంటున్నాము.

కొన్ని నిందలను అర్థం చేసుకోవడం సహితం కష్టంగా ఉంది. ఒకపక్క కార్గిల్ యుద్ధం జరుగుతుండగా వాజ్‌పేయి ప్రభుత్వం పాకిస్తాన్ నుండి చక్కెర దిగుమతి చేసుకుందని సోనియాగాంధీ ప్రతిరోజూ క్రమం తప్పకుండా ఆరోపణ చేస్తున్నది. చక్కెరే కాదు, వేరే చాలా సరుకులు కూడ ఆ రెండు మూడు నెలల కాలంలో ఇటూ అటూకూడ దిగుమతి అయిఉంటాయి. అయితే ఏమంట?

పాకిస్తాన్ కాశ్మీర్‌లో వేర్పాటువాదాన్ని రెచ్చగొడుతున్నది కాబట్టి, వేర్పాటువాదులకు తుపాకులు, తర్ఫీదు ఇస్తున్నది కాబట్టి పాకిస్తాన్ క్రికెట్ టీం ఇండియాకు రాకూడదని ఆ మధ్య శివసేన ఉన్మాదులు గొడవచేస్తే అది అనాగరికమైన వైఖరి అంటూ కాంగ్రెస్‌వారితో సహా అందరూ వారిని తిట్టారు. దానికీ సోనియాగాంధీ చేస్తున్న ఆరోపణకూ తేడా ఏమిటో మాబోటి మందబుద్ధులకు అర్థంకావడం కష్టం.

మనం దిగుమతి చేసుకున్న చక్కెర పాకిస్తాన్ ప్రధానమంత్రి సొంత బంధువుల ఫ్యాక్టరీలలో తయారయిందనీ దానిని మనం కొనుక్కోవడం నవాజ్‌షరీఫ్‌కు ప్రయోజనం కల్గించిందనీ అంటున్నారు. కావచ్చు. పాకిస్తానీలు మన తోబుట్టువులే కాబట్టి మనలాగే ఆ దేశ ఆర్థికవ్యవస్థ కూడ రాజకీయ నాయకులు, వారి బంధువుల కనుసన్నలలో నడుస్తుంది. ఎటొచ్చీ అది మనకంటె చిన్నదేశం కాబట్టి, కొన్ని విషయాలలో మనకంటె వెనుకబడిన దేశం కాబట్టి, ఈ విషయం అక్కడ మరీ కొట్టొచ్చినట్టు కనబడవచ్చు.

సోనియాగాంధీ విదేశీయురాలు కాబట్టి ఆమె దేశభక్తిని విశ్వసించలేమన్న బిజెపి ప్రచారానికి ఈ నింద సోనియాగాంధీ కనిపెట్టిన జవాబన్నట్టుంది. ఆమె జాతీయత ఈ ఎన్నికల సందర్భంగా జరుగుతున్న అత్యంత అనవసరమైన చర్చ. దానికి జవాబుగా ఆమె వేసిన నింద అంతే అనవసరమైనది.

మన రాష్ట్రంలో పార్టీలు తెలుగులో తిట్టుకుంటున్నాయి కాబట్టి మరీ అసహ్యంగా ఉంది. పత్రికల ముందు, టివిల ముందు మాట్లాడేటప్పుడు మర్యాదకోసం కత్తిరించకతప్పని మాటలను సముచితస్థానంలో అతికించుకొని ఎడిట్ చేసుకుంటే మన దగ్గర సాగుతున్న రాజకీయ సంవాదం వీధిరౌడీల కొట్లాటకేమాత్రం తీసిపోదు. దమ్మిడీకి కొరగాని నాయకుల పరస్పర దూషణను ప్రజాస్వామ్యం పేరిట భరించక తప్పడంలేదు తెలుగు ప్రజలకు. మనదేశంలో ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్య మంటే ఎన్నడయినా అసహ్యం ఏర్పడితే దానికి బాధ్యులు నక్సలైట్లు కారు, ఏ తీవ్రవాదులూ కారు. ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిండుగా వాడుకుని దానివల్ల అందరికంటె ఎక్కువ ప్రయోజనం పొందిన నాయకులే బాధ్యులవుతారు. కానీ ఆ దుర్దినం వస్తే దానిని వాడుకొని మళ్లీ ప్రయోజనం పొందడానికి ఈ నాయకులే తయారుగా ఉంటారు.

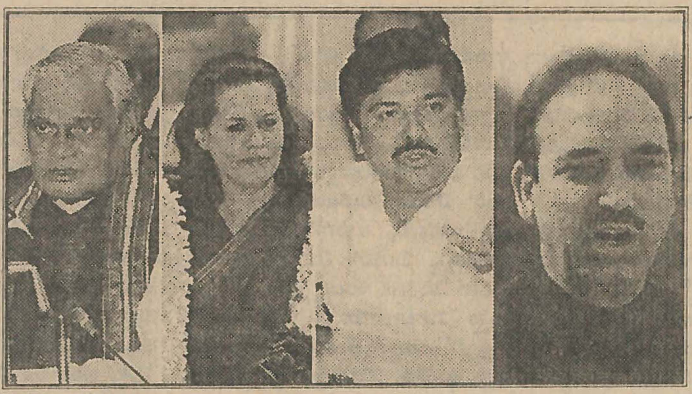

అయితే అర్థరహితమైన నిందలతో దూషణతో నిండిన ప్రస్తుత ఎన్నికలు రాజకీయంగా సామాజికంగా అర్థరహితమైనవి కావు. రాజకీయపార్టీల, నాయకుల చవకబారు అవకాశవాదం ఎంత హేయంగా అనిపించినా దాని చాటున దీర్ఘకాలికంగా నష్టకరమైన ఒక పరిణామం జరుగుతున్నదని గుర్తించకతప్పదు. అది హిందుత్వ వాదుల రాజకీయ వ్యాప్తి. వారి స్వంత ప్రయాసతో ప్రవేశించడం సాధ్యంకాని ప్రాంతాలలోకి ఇతర రాజకీయశక్తుల అవకాశవాదాన్ని వాడుకొని వారు నెమ్మదిగా వ్యాపించ గలుగుతున్నారు. ఒకసారి ప్రవేశం దొరికిన తరువాత తలుపులు తెరిచి దారి చూపించిన వారు ఒకవేళ పశ్చాత్తాపపడినా ప్రయోజనం ఉండదు.

అంతేకాక ఇతర పార్టీల చవుకబారు ప్రేలాపనలతో విసిగిపోయిన ప్రజలకు హిందుత్వవాదుల 'క్రమశిక్షణ' ఆకర్షణీయంగా కనిపించినా ఆశ్చర్యపోనక్కరలేదు. వాళ్లేమంత క్రమశిక్షణతో నడుచుకోవడం లేదని గుజరాత్‌నూ ఉత్తరప్రదేశ్‌నూ ఉదాహరణగా చూపించి పెద్దగా ప్రయోజనం లేదు. సాపేక్షంగా వారు మెరుగుగానే కనిపిస్తారు. అంతేకాక, రోజుకొక అందమై అబద్ధం చెప్పే ఇతర నాయకులతోనూ, పార్టీలతోనూ పోలిస్తే నిక్కచ్చిగా అందవిహీనమైన మాటలు చెప్పే హిందుత్వవాదులలో ఒక వికృతమైన ఆకర్షణ ఉండగలదు. ఒకరోజు లౌకికవాదులుగా మరొకరోజు మతవాదుల మిత్రులుగా అవతారమెత్తే ఆయా పార్టీలతో పోలిస్తే, 'అవును మేము పూర్తి మెజారిటీతో అధికారంలోకి వస్తే మైనారిటీలు గియ్‌నారిటీలు అంటూ హక్కులు కల్పించడం మానేస్తాం' అనేవారే నికార్సయిన మనుషులుగా కనిపిస్తారు. జర్మనీలో హిట్లర్, ఇటలీలో ముసోలినీ ప్రజాదరణ పొందడానికి ఆనాటి సగటు రాజకీయ నాయకుల జుగుప్సాకరమైన లేకితనం ఒక ముఖ్యకారణమని ఆనాటి యూరప్ చరిత్ర అధ్యయనం చేసిన వారందరికీ తెలుసును. ఆ అల్పత్వంతో పోలిస్తే హిట్లర్, ముసోలినీల కఠినమైన మాటలలో గాంభీర్యం, దృఢత్వం కనిపించాయి. దానిని పాశవికమైన క్రూరత్వంగా గుర్తించడానికి ప్రజలకు కొంత సమయం పట్టింది. అప్పటికి చేయగలిగిందేమీ లేకుండింది.

పై రెండు రకాలుగానూ హిందుత్వవాదులు ప్రయోజనం పొందుతున్నారు. దేశ రాజకీయాలలోని దిగజారుడు చూసి వారు లోలోపల చాలా సంతోషిస్తూ ఉండాలి. ద్రవిడ రాజకీయాల ప్రాబల్యం చాలా బలంగా ఉన్న తమిళనాట హిందుత్వవాదానికి నిలువనీడ దొరకదనుకున్నాం. మొదట జయలలిత ఒక వాకిలి, ఇప్పుడు కరుణానిధి రెండవ వాకిలి తెరిచారు. తెలంగాణాలో ఒకప్పటి రజాకార్ల దుర్మార్గాల వల్ల ఆనాటినుండి కొంత పట్టుఉన్న ప్రాంతాలను దాటి తెలుగునాట హిందుత్వవాదం వ్యాపించలేదనుకున్నాం. చంద్రబాబు ఆ అవకాశం కల్పించాడు. బిజెపికి వోట్లు రావడం అసాధ్యమనుకున్న పశ్చిమబెంగాల్‌లో మమతాబెనర్జీ, ఆ స్థాయిలో కాకున్నా బిజెపి ఇప్పట్లో అంతగా బలపడడం కష్టమనుకున్న కర్నాటకలో రామకృష్ణ హెగ్డే (ఏ ప్రత్యేకమైన అర్హతా లేకున్నా పత్రికలు పనిగట్టుకొని ఇమేజ్ పెంచిన రాజకీయ నాయకులలో ఈయన ముఖ్యుడు). హిందుత్వవాద రాజకీయాలకు వాకిళ్లు తెరిచారు. ఒక్క కేరళ మాత్రమే మినహాయింపుగా మిగిలింది. కానీ మినహాయింపుగానే ఉండిపోతుందన్న నమ్మకమేదీ లేదు.

కొన్ని సంవత్సరాల తరువాత వెనక్కి తిరిగి చూసుకొని ఈ 10వ దశకాన్ని సమీక్షించుకునే రోజు వచ్చినప్పుడు ఇదే ప్రధాన విషయంగా కనిపిస్తుంది. వారి వారి ప్రయోజనాల కోసం, లౌకికవాదులుగా చలామణి అయ్యే రాజకీయ నాయకులూ, పార్టీలూ హిందుత్వవాదుల రాజకీయ పురోగమనానికి దారి సుగమం చేసిన వైనం ఈ దశాబ్దపు రాజకీయాల సారాంశంగా ఆనాడు కనిపించక తప్పదు. అయోధ్యలో బాబ్రీమసీదు కూల్చివేతకు సహకరించిన పి.వి. నరసింహారావుతో మొదలుపెట్టి జార్జి ఫెర్నాండెజ్, నితీష్‌కుమార్, కాన్షీరాం, మాయావతి, మమతాబెనర్జి, జయలలిత, చంద్రబాబు, కరుణానిధి, హెగ్డే, రాంవిలాస్ పాశ్వాన్, శరద్‌యాదవ్, ఫరూక్ అబ్దుల్లా — వీరెవ్వరూ హిందుత్వవాదులుగా తమను తాము ఎన్నడూ చెప్పుకోలేదు. లౌకికవాదులుగానే రాజకీయాలలో చలామణి అవుతూవచ్చారు. కొందరి విషయంలో వారు ఏపాటి లౌకికవాదులన్న సందేహం ఉండవచ్చును గానీ మిగిలిన వాళ్లు మతవాదానికీ, బ్రాహ్మణీయ భావజాలానికీ, అవకాశవాదం అటువైపు నెట్టకపోతే— దూరంగా ఉన్నవారే. కానీ తమ తాత్కాలిక అవకాశవాదం వల్ల హిందుత్వవాదుల ఆధిక్యతకు మెట్టు మెట్టుగా వీరు సహకరిస్తున్నారు.

ఇతరత్రా తమ అవినీతి, అధికార దాహాల వల్ల హిందుత్వవాదుల 'క్రమశిక్షణ', లక్ష్యనిబద్ధత, అభిప్రాయాలలో దృఢత్వం మొదలైన గుణాల పట్ల— అధికారం చలాయించిన క్రమంలో అవి ఎంత బలహీనమైనప్పటికీ— సమాజంలో ఆకర్షణ కూడ పెంచారు.

హిందుత్వవాద రాజకీయాలకు వేరే పునాది లేకపోలేదు. ఈ 50 ఏళ్లలో ఈ దేశంలో పీడిత ప్రజాసమూహాలు— కూలీలు, కార్మికులు, స్త్రీలు, దళితులు, ఆదివాసీలు, మైనారిటీలు సాధించుకున్న హక్కుల పట్ల పెత్తందారీ శక్తులు పెంచుకున్న నిరసన హిందుత్వవాద రాజకీయాల సామాజికపునాది. అది 'దృఢమైన', 'క్రమశిక్షణ' గల పునాది. ఇక్కడొక మసీదు, అక్కడొక చర్చి కూల్చడంతో వారు చేయగల హాని తీరిపోలేదు.

సాధారణ పరిస్థితులలో ఇంతటి అప్రజాస్వామిక స్వభావంగల రాజకీయాలకు ఒక మోతాదును మించి ప్రజాదరణ లభించడం సాధ్యపడేది కాదు. కానీ తక్కిన రాజకీయశక్తులన్నీ కలిసి ఆ పరిస్థితి అయాచితంగా కల్పిస్తున్నాయి.

బహుశా మొన్నటి ఎన్నికలను, ప్రస్తుత రాజకీయాలను, నిజంగా అసహ్యించుకోవలసింది ఇందుకోసం. కేవలం అబద్ధాలు, రౌడీయిజం, అవినీతి, గూండాయిజం పెరిగాయని కాదు.

—కె. బాలగోపాల్